

MUSEUM WORMIANUM.

SEU

H 317

HISTORIA

RERUM RARIORUM,

Tam Naturalium, quam Artificialium, tam Domesticarum,
quam Exoticarum, quæ Hafniæ Danorum in
ædibus Authoris servantur.

Adornata ab

OLAO WORM, MED. DOCT.

&, in Regiâ Hafniensi Academiâ, olim
Professore publico.

Variis & accuratis Iconibus illustrata.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officina ELSEVIRIORUM, Acad. Typograph.

MDCCCLV.

He

De Bisulcis.

BISULCA animalia ea dicuntur Aristoteli lib. 2. de Historiâ Animalium cap. 1. quæ forcipem pro unguâ habent, Græcis διζυδῆ, ut oves, capræ, cervi, equi fluviales. Et paulo post: Bisulca binis fissuris utrinque, id est à parte priorè, posterioreque diducuntur. Inter ea primas tribuimus Rhinoceroti.

RHINOCEROS, animal quadrupes, variè à multis describitur, qui cum non viderent, quocirca & errores haud paucos in ejus historiâ cernere licet apud Autores. Ego quædam ad ejus naturam facientia, ex fide digno Jacobo Bontio, qui animal hoc non solum centies cavæ inclusum vidit, sed in silvis etiam vagans observavit, depromam, cum eo me ducant partes quas ex eo possideo. Cute est cinericiâ & nigrâ, instar Elephantinæ, rugosâ admodum, cum profundis plicaturis, circa latera & in dorso. Crassam admodum habet pellem, ut quæ ictui Japonicæ Macharæ facile resistat. Neque enim hæc bestia (ut apud nos pingitur) scutis munita est, sed hæ plicaturæ hos clypeos mentiuntur, neque una pars durior est alterâ. Rostrò est porcino, sed ante acutiore, neque tam obtuso, in cujus extremitate cornu illud extat, unde nomen sortita est bellua. Aliud altero majus pro ætate Rhinocerotis. Colore etiam cornu variat, modo nigrum, modo cinereum, modo album est. Magnitudo autem corporis mediocri staturæ ad Elephantem proxime accedit mediocrem, nisi quod pedibus sit longe humilioribus, ac propterea tam conspicuum etiam non est animal, cæterum innoxium, nisi lacessitum, neque crudivorum ut Tygris, sed herbis vescitur & virgulis, iisque spinosis, nam linguam habet asperrimam, sed si irriteretur hominem simul ac equum tanquam pulicem prosternit, quem deinde lambendo necat, dum, asperitate linguæ, cute & carne usque ad ossa hominem denudaverit. Carnibus Mauri vescuntur, sed nervosâ plane est & concoctû difficilis.

Ex hujus animalis cornu mihi Poculum est, de quo in Artificialibus dicendum, Dens quoque & Costa.

Dentes mihi duo sunt molares, quorum unus altero major. Major quadratus ferme est, cujus latus longius duarum est unciarum, reliqua minora, ea superficies, quâ cibus masticatur, inæqualis sinibus quibusdam levibus & protuberantibus acutis, cum foramine in medio, triquetro, colore fusco, eminentiis albis variegato; extra gingivam parum ejus prominuisse apparet. Radices habet tres, omnes quidem duplicatas, sed ex iis major & crassior is qui ex adverso duorum positus est, colore buxco, radix longior uncias duas longitudine non æquat, pondere unciarum trium est dens totus. Ferunt dentem hunc, dolenti denti applicatum, dolores sedare, quod tamen nondum expertus sum.

Costam etiam ab amico accepi, quam Rhinocerotis esse retulit, sed proportionem ad tantæ belluæ magnitudinem dum considero, aut ex animali juniore, aut ex nothis costis esse necesse est fateamur. Quindecim uncias longitudine superat, crassa & spissâ fatis, lata circa medium uncias duas, arcuata, quâ spinæ adhæsit tuberculis quibusdam prædita, alterâ extremitate, quâ sterno adglutinabatur, spongiosior.

ALCE, quibusdam Jul. Cæsaris Animal Magnum, Bifons Plinii, Onager Olai Magni, Tarandus aliorum, nobis Ælatur / Germanis Elendr.

Magnitudine & proceritate equum superat, imò in Norvegiâ tantus observatus est, ut sub ventre ejus quis stare valeret. Humeros depressiores habet & humiliores partibus posterioribus, pronam incedit, à summo capite usque ad humeros; & maximè in cervice magna est pilorum prolixitas, ut jubam quasi constituat, sed non aded magnam ut in equis, in aliis partibus pili longitudine non differunt ab equinis, licet densitate superentur, non verò crassitie; colore ad cinereum vergit, sed, pro vicissitudine temporum anni, varias subit mutationes. Caput oblongum & gracile est, si cum toto corpore conferatur. Labra magna, prominèntia, crassa, sed maximè superius, quâ de causâ retrogreditur in pascendo, ne in priora tendens involvatur. Os longum, dentes non admodum magni, nec longi, aures longæ latæque. Fœmineus sexus cornibus caret, Masculinus lata gerit, crassitie duorum digitorum transversorum, in ramos seu digitos dispersa, pondere, in adultis, duodecim ferme librarum, quæ statim temporibus mutantur. Re-

1655 – Worm, Museum Wormianum

Olaio Worm, 1588-1654

- 1655 Museum Wormianum, seu historia rerum rariorum, tam naturalium, quam artificialium, tam domesticarum, quam exoticorum, que Hafniae Danorum in aedibus Auctoris servantur. Lugduni Batavorum: apud Iohannem Elsevirium, pp. [i-xiv], 1-389, [i-iii]; folio.
- 1655 idem, but with imprint Amstelodami instead of Lugduni Batavorum.

Latin text of edition Lugduni Batavorum, 1655

[1655: 336]

Cap. XXIV. De Bisulcis.

RHINOCEROS, animal quadrupes, variè à multis describitur, qui eum non viderunt, quocirca & errores haud paucos in ejus historiâ cernere licet apud Autores. Ego quaedam ad ejus naturam facientia, ex fide digna Jacobo Bontio, qui animal hoc non solum centies caveae inclusum visit, sed in silvis etiam vagans observavit, depromam, cum eo me ducant partes quas ex eo possideo. Cute est cinericiâ & nigrâ, instar Elephantinae, rugosa admodum, cum profundis plicaturis, circa latera, & in dorso. Crassam admodum habet pellem, ut quae ictui Japonicae Machaerae facile resistat. Neque enim haec bestia (ut apud nos pingitur) scutis munita est, sed hae plicaturae hos clypeos mentiuntur, neque una pars durior est alterâ. Rostro est porcino, sed ante acutiore, neque tam obtuso, in cuius extremitate cornu illud extat, unde nomen sortita est bellua. Aliud aletro majus pro aetate Rhinocerotis. Colore etiam cornu variat, modo nigrum, modo cinereum, modo album est.

Magnitudo autem corporis mediocris staturae ad elephantem proxime accedit mediocrem, nisi quod pedibus sit longe humilioribus, ac propterea tam conspicuum etiam non est animal, caeterum innoxium, nisi lacessitum, neque crudivorum ut Tygris, sed herbis vescitur & virgultis, iisque spinosis, nam linguam habet asperrimam, sed si irritetur hominem simul ac equum tanquam pulicem prosternit, quem deinde lambendo necat, dum, asperitate linguae, cute & carne usque ad ossa hominem denudaverit. Carnibus mauri vescuntur, sed nervosa plane est & concoctu difficilis.

Ex hujus animalis cornu mihi poculum est, de quo in artificialibus dicendum, dens quoque & costa.

Dentes mihi duo sunt molares, quorum unus altero major. Major quadratus ferme est, cujus latus longius duarum est unciarum, reliqua minora, ea superficies, quâ cibus masticatur, inaequalis sinibus quibusdam laevibus & protuberantiis acutis, cum foramine in medio, triquetro, colore fusco, eminentiis albis variegato; extra gingivam parum ejus prominuisse apparet. Radices habet tres, omnes quidem duplicatas, sed ex its major & crassior is qui ex adverso duorum positus est, colore buxio, radix longior uncias duas longitudine non aequat, pondere unciarum trium est dens totus. Ferunt dentem hunc, dolenti denti applicatum, dolores sedare, quod tamen nondum expertus sum.

Costam etiam ab amico accepi, quam rhinocerotis esse retulit, sed proportionem ad tantae belluae magnitudinem dum confidero, aut ex animali juniore, aut ex nothis costis esse necesse est fateamur. Quindecim uncias longitudine superat, crassa & spissa satis; lata circa medium uncias duas, arcuata, quâ spinae adhaesit tuberculis quibusdam praedita, alterâ extremitate, quâ sterno adglutinabatur, spongiosior.

MUSEUM WORMIANUM.

S E U .

HISTORIA RERUM RARIORUM,

Tam Naturalium, quam Artificialium, tam Domesticarum,
quam Exoticarum, quæ Hafniæ Danorum in
ædibus Authoris servantur.

Adornata ab

OLAO WORM, MED. DOCT.

&, in Regiâ Hafniensi Academiâ, olim
Professore publico.

Variis & accuratis Iconibus illustrata.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud IOHANNEM ELSEVIRIVM, Acad. Typograph.

c1515c LV.

BISULCA animalia ea dicuntur Aristoteli lib. 2. de Historiâ Animalium cap. 1. quæ forcipem pro unguâ habent, Græcis διζυγίδη, ut oves, capræ, cervi, equi fluviatiles. Et paulo post: Bifulca binis fissuris utrinque, id est à parte priorè, posteriorèque diducuntur. Inter ea primas tribuimus Rhinoceroti.

RHINOCEROS, animal quadrupes, variè à multis describitur, qui cum non viderent, quocirca & errores haud paucos in ejus historiâ cernere licet apud Autores. Ego quædam ad ejus naturam facientia, ex fide digno Jacobo Bontio, qui animal hoc non solum centies cavæ inclusum vidit, sed in silvis etiam vagans observavit, depromam, cum eo me ducant partes quas ex eo possideo. Cute est cinericiâ & nigrâ, instar Elephantinæ, rugosâ admodum, cum profundis plicaturis, circa latera & in dorso. Crassam admodum habet pellem, ut quæ ictui Japonicæ Machææ facile resistat. Neque enim hæc bestia (ut apud nos pingitur) scutis munita est, sed hæ plicaturæ hos clypeos mentiuntur, neque una pars durior est alterâ. Rostro est porcino, sed ante acutiore, neque tam obtuso, in cuius extremitate cornu illud extat, unde nomen sortita est bellua. Aliud altero majus pro ætate Rhinocerotis. Colore etiam cornu variat, modo nigrum, modo cinereum, modo album est. Magnitudo autem corporis mediocri staturæ ad Elephantem proxime accedit: mediocrem, nisi quod pedibus sit longe humilioribus, ac propterea tam conspicuum etiam non est animal, cæterum innoxium, nisi læcessitum, neque crudivorum ut Tygris, sed herbis vescitur & virgultis, iisque spinosis, nam linguam habet asperissimam, sed si irritetur hominem simul ac equum tanquam pulicem prosternit, quem deinde lambendo necat, dum, asperitate linguæ, cute & carne usque ad ossa hominem denudaverit. Carnibus Mauri vescuntur, sed nervosa plane est & concoctu difficilis.

Ex hujus animalis cornu mihi Poculum est, de quo in Artificialibus dicendum, Dens quoque & Costa.

Dentes mihi duo sunt molares, quorum unus altero major. Major quadratus ferme est, cujus latus longius duarum est unciarum, reliqua minora, ea superficies, quæ cibus masticatur, inæqualis sinibus quibusdam lævibus & protuberantiis acutis, cum foramine in medio, triquetro, colore fulco, eminentiis albis variegato; extra gingivam parum ejus prominuisse apparet. Radices habet tres, omnes quidem duplicatas, sed ex his major & crassior is qui ex adverso duorum positus est, colore buxæ, radix longior uncias duas longitudine non æquat, pondere unciarum trium est dens totus. Ferunt dentem hunc, dolenti denti applicatum, dolores sedare, quod tamen nondum expertus sum.

Costam etiam ab amico accepi, quam Rhinocerotis esse retulit, sed proportionem ad tantæ bellæ magnitudinem dum considero, aut ex animali juniore, aut ex nothiis costis esse necesse est fateamur. Quindecim uncias longitudine superat, crassa & spissa satis, lata circa medium uncias duas, arcuata, quæ spinæ adhæsit tuberculis quibusdam prædita, alterâ extremitate, quæ sterno adglutinabatur, spongiosior.

AURE, quibusdam Jul. Cæsaris Animal Magnum, Bifons Plinii, Onager Olai Magni, Tarandus aliorum, nobis Etsdur / Germanis Etsndt.

Magnitudine & proceritate equum superat, imò in Norvegiâ tantus observatus est, ut sub ventre ejus quis stare valeret. Humeros depressiores habet & humiliores partibus posterioribus, pronum incedit, à summo capite usque ad humeros, & maximè in cervice magna est pilorum prolixitas, ut jubam quasi constituat, sed non ad eam magnam ut in equis, in aliis partibus pili longitudine non differunt ab equinis, licet densitate superentur, non verò crassitie, colore ad cinereum vergit, sed, pro vicissitudine temporum anni, varias subit mutationes. Caput oblongum & gracile est, si cum toto corpore conferatur. Labra magna, prominentia, crassa, sed maximè superius, quæ de causâ retrogreditur in pascendo, ne in priora tendens involvatur. Os longum, dentes non admodum magni, nec longi, aures longæ latæ quo. Fæmineus sexus cornubus caret, Mæfelinus lata gerit, crassitie duorum digitorum transversorum, in ramos seu digitos dispersa, pondere, in adultis, duodecim ferè librarum, quæ statis temporibus mutantur. Re-

cens